

Kære medlem

Du og din ledsager inviteres hermed til foreningens arrangement i Fredericia.

LØRDAG DEN 16. SEPTEMBER 2017
BYVANDRING I FREDERICIA &
RUNDTUR PÅ VOLDEN I FREDERICIA.

Med følgende program:

- Kl. 11:00 Byvandring i Fredericia – Vi mødes på Jernbanegade 10, 7000 Fredericia.
Kl. 12:30 Sandwich, øl & sodavand – Frokoststuen, Fuglsangsalle 6-8, Fredericia.
Kl. 14:00 Rundvisning på Volden
Kl. 18:00 3- retters middag på hotel Trinity, Gl. Færgevej 30, 7000 Fredericia

Hotel : Hotel TRINITY, Gl. Færgevej 30, 7000 Fredericia
Ankomst Hotel : Kl. 14.00
Afgang Hotel : Kl. 11:00
Transport : Hotel Trinity ligger ca.4 km fra Fredericia

Pris pr. medlem: Gratis
Transport : Transport er for egen regning
Pris pr. ledsager: kr. 350.- Reg.nr. 6735 konto nr. 1064422 HUSK NAVN

Der er også mulighed for overnatning på hotel Trinity.
Vi har fået et godt tilbud fra hotel Trinity – Betales ved afrejse.

Pris fredag/lørdag:	Dobbelt værelse pr. nat	Kr. 980,00 Inkl. 3 retters menu & morgenmad lørdag
Pris fredag/lørdag:	Enkelt værelse pr. nat	Kr. 545,00 Inkl. 3 retters menu & morgenmad lørdag
Pris lørdag/søndag:	Dobbelt værelse pr. nat	Kr. 980,00 Inkl. 3 retters menu & morgenmad søndag
Pris lørdag/søndag:	Enkelt værelse pr. nat	Kr. 545,00 Inkl. 3 retters menu & morgenmad søndag
Pris fredag/søndag:	Dobbelt værelse 2. nat	Kr. 1760,00 Inkl. 3 retters menu fredag & lørdag samt morgenmad lørdag & søndag.
Pris fredag/søndag:	Enkelt værelse 2. nat	Kr. 990,00 Inkl. 3 retters menu fredag og lørdag samt Morgenmad lørdag & søndag.

Hedorfs Seniorforening
c/o Hedorfs Fond
Preben Kaas' Vænge 5R
2000 Frederiksberg

Formand Preben Poulsen
Tlf. 31611022 e-mail: pp@ppspedition.dk
Kasserer Keld Walthing
Tlf. 20812672 e-mail: walthing@mail.dk

Fredag aften : Restaurant
Lørdag aften : Eget lokale og selvfølgelig lotteri.

Drikkevarer fredag aften er på egen regning.
Drikkevarer lørdag er inkl. vin, øl, vand til maden & kaffe/the efter middagen.

Afbestillingsregler ved booking af værelser:
Senere end 3 uger før opholdets start med 50 % af prisen
Senere end 3 dage før opholdets start med 75% af prisen
Annullering af opholdet på ankomstdagen med 100% af prisen.

Vi håber på stort fremmøde, tilmelding og hotel bestilling skal sendes til :
Linda Fischer på mail linda.fischer@dhl.com eller på tlf. 43489506 – mobil 25121099
SENEST fredag den 07. August 2017.

Rundvisning

FREDERICIA VOLD

Fæstningen blev bygget i samme byggeteknik, som man i 1600-tallets begyndelse brugte i blandt andet Italien og Nederlandene. Denne befæstningstype kendetegnes ved brug af jordvolde og brede vandfyldte grave, så man havde et dybt forsvar, der ikke var så sårbart over for beskydning fra kanoner som eksempelvis stenskure.

Mod land byggedes 7 hele og 2 halve bastioner. Strækningen var på knap 2 km, og voldanlægget med grav fyldte 103 ha. Mod de to vandsider byggedes en noget svagere befæstning. Afstanden mellem bastionerne blev fastsat ud fra muskettens rækkevidde (ca. 250 - 300 m). En bastions størrelse målt ved foden er på ca. 20.000 m², hvilket svarer til 3 fodboldbaner.

Hedorfs Seniorforening
c/o Hedorfs Fond
Preben Kaas' Vænge 5R
2000 Frederiksberg

Formand Preben Poulsen
Tlf. 31611022 e-mail: pp@ppspedition.dk
Kasserer Keld Walthing
Tlf. 20812672 e-mail: walthing@mail.dk

Volden er 60-70 m. bred ved foden og ca. 40 m. bred ved toppen. Højden over gaden er ca. 6 - 8 m. Oven på dette er der bygget brystning, traverser og kavalerer på bastionerne. Kongens Bastion ligger 15 m over gaden, og er voldens højeste punkt. Det var udkommanderede bønder fra det meste af Jylland, der sammen med soldater og straffefanger, udgjorde arbejdskraften. Arbejdsstyrken har i perioder været oppe på 5.000 mand. Første byggeperiode varede fra 1650 og til svenskernes angreb og erobring af byen i 1657.

Langt det meste jord blev gravet op fra terrænet umiddelbart foran volden, og en del jord kom naturligt fra voldgraven. Der blev desuden skåret græstørv fra et stort område omkring byen til beklædning af de opbyggede jordværker. Man mener, at alle bastionerne i denne anlægsperiode byggedes som åbne bastioner – på samme måde som Slesvigs Bastion ser ud i dag.

Før svenskernes forlod Fredericia i 1659 brændte de det meste af byen af og ødelagde fæstningen, hvorefter den først stod færdig igen i 1675. Som følge af landets dårlige økonomiske situation efter svenskekrigene i 1600-tallet ofrede man kun få midler på vedligeholdelsen fra 1675 til 1710. I denne periode græssede kreaturerne overalt på volden, indtil borgere i 1690 fik besked om at holde deres kvæg, heste og får fra området. Da dette ikke hjalp, lod kommandanten soldaterne foretage jagttogt på kreaturerne. Svin blev skudt uden pardon, mens heste og køer blev fanget og bundet ved Hovedvagten. Her kunne ejermændene få dem udleveret – dog først efter at have betalt en pengebøde.

På grund af truslerne fra Den Store Nordiske Krig gennemførtes i 1710 og nogle år frem en hovedstandsættelse, og herefter blev fæstningen holdt i god stand til 1760, hvorefter den fik lov til at forfalde igen.

I 1749 indfangede man ikke mindre end 450 stykker kvæg, der ulovligt græssede på fæstningens skråninger, og året efter ansattes en voldskytte, der havde ret til at nedskyde husdyr på volden. Denne ordning ophørte i 1764, hvilket førte til en nedtrampning og afgræsning af terrænet.

Da 1. Slesvigske Krig udbrød i 1848 var fæstningen derfor i så dårlig stand, at man i første omgang opgav en standsættelse. Ved genoptagelsen af krigen i 1849 gennemførte man på kun 3 måneder en omfattende udbedring af volden under kommandant Lundings kyndige ledelse. Efter 6. juli-sejren samme år brugte man ikke flere penge på vedligeholdelsen, før en større ombygning blev iværksat fra 1861 til 1863. Her blev Prins Georgs, Prins Christians og Dronningens bastioner helt ombygget i henhold til nye tanker om forsvar.

I årene efter nederlaget ved Dybbøl 1864 indså man, at tiden var løbet fra jordvolde som forsvar, og fæstningen blev derfor nedlagt i 1909. I 1914 købte kommunen voldterrænet, der herefter fredes i 1917.

BYMUSEETS BYGNINGER

Fredericia Bymuseum er opført lige uden for ravelinen, hvor nu Prangervej fører ind i byen. I 1700-tallet kaldtes dette område "Den Tyske Fælle", og stedet blev primært brugt til græsning af kreaturer. Da Fredericia Kommune købte voldterrænet i 1914, var der indrettet festplads på arealet. I 1930 nedlagdes festpladsen, og Fredericia Museum genopførte de første bygninger på stedet.

På museets område kan du se flere gamle bygninger, der tidligere stod andre steder i og omkring Fredericia. Hver bygning fortæller om aspekter af Fredericias kulturhistorie. De fleste af bygningerne er åbne og tilgængelige i museets åbningstid, og flere af bygningerne indeholder små udstillinger om livet i Fredericia.

Seværdigheder

- 1 DSB Mindelund
- 2 Rosenhave
- 3 Bymuseum
- 4 Den Hvide Bro
- 5 Museums Bastion
- 6 Kanoner
- 7 Danmarks Port
- 8 Landsoldaten
- 9 Gl. Hovedvagt
- 10 Prinsens Port
- 11 Gl. Grænsesten
- 12 Vandtårn, udsigtstårn
- 13 Nørre Port (1922)
- 14 Kongens Port og vagtbygning, 1856
- 15 Oberst N.C. Lunding
- 16 Bülow's Kaserne
- 17 Løjtnant Peter Buhl
- 18 Krudttårn (1675,1746)
- 19 Krudtmagasin (1858)
- 20 Mindeplade
Henrik Pontoppidan
- 21 Det Bruunske Pakhus
- 22 Krigergrav (1849)
- 23 Trinitatis Kirke (1690)
- 24 Genforeningsmonument
- 25 Mindeplade Carit Etlar
- 26 Turistinformation
- 27 Dragongraven
- 28 Jødisk Kirkegård
- 29 Rådhusplads
- 30 Rådhuset
- 31 Sct. Michaelis Kirke
- 32 Axel Torv
- 33 Gl. Rådhus
- 34 General F.R.H. Bülow
- 35 General Olaf Rye
- 36 Reformert obelisk
- 37 Reformert Kirke
- 38 Sct. Knuds Kirke
- 39 Tøjhuset
- 40 Nordstjernen
- 41 Fredericia Teater og Bibliotek
- 42 Kunstsal /Det Danske Musicalakademi